

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

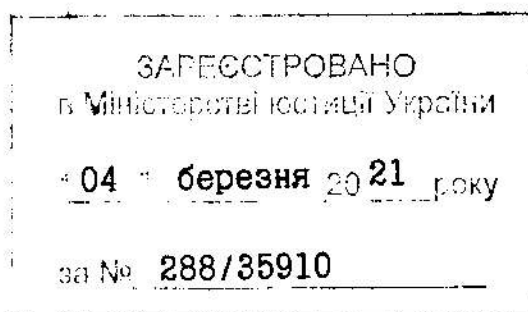
НАКАЗ

28.12.2020

м. КИЇВ

№ 491

Про затвердження Порядку розробки керівництва з льотної експлуатації повітряного судна державної авіації України

Відповідно до статті 7 Повітряного кодексу України та з метою нормативно-правового регулювання питань розробки та удосконалення керівництв з льотної експлуатації повітряних суден державної авіації України **н а к а з у ю**:

1. Затвердити Порядок розробки керівництва з льотної експлуатації повітряного судна державної авіації України, що додається.

2. Головнокомандувачу Збройних Сил України забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.

3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр оборони

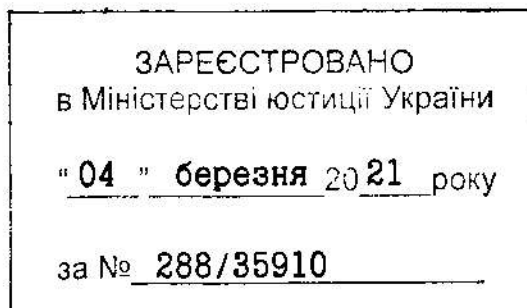
Андрій ТАРАН

000062 *

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства оборони України

28 грудня 2020 року № 491

ПОРЯДОК

розробки керівництва з льотної експлуатації
повітряного судна державної авіації України

I. Загальні положення

1. Цей Порядок застосовується для розробки керівництва з льотної експлуатації (далі – КЛЕ) повітряних суден, які призначені для застосування або застосовуються в державній авіації України (далі – ПС):

виробництва України – у повному обсязі;

виробництва колишнього Союзу Радянських Соціалістичних Республік (далі – СРСР) – у частині внесення змін та доповнень до КЛЕ;

закордонного виробництва – у частині внесення змін та доповнень до КЛЕ, лише у випадку відсутності/припинення авторського нагляду на стадіях виробництва, експлуатації та ремонту ПС.

2. Терміни, які використовуються у цьому Порядку, вживаються у значеннях, наведених у Правилах виконання польотів державної авіації України, затверджених наказом Міністерства оборони України від 05 січня 2015 року № 2, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 26 січня 2015 року за № 82/26527, та Правилах розслідування авіаційних подій та інцидентів в авіації Збройних Сил України, затверджених наказом

Міністерства оборони України від 19 травня 2010 року № 256, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 14 червня 2010 року за № 386/17681.

3. Для кожного типу ПС, які призначені для застосування або застосовуються в державній авіації України, розробляється і видається КЛЕ для двох основних стадій життєвого циклу ПС:

КЛЕ для стадії розробки (далі – КЛЕ-В) – на етапах льотно-конструкторських випробувань (далі – ЛКВ) і державних (сертифікаційних) випробувань (далі – ДВ (СВ));

КЛЕ для стадії експлуатації (далі – КЛЕ-Е).

4. КЛЕ – основний технічний документ, який визначає та регламентує правила льотної експлуатації ПС, у тому числі техніку і особливості пілотування, навігації та бойового застосування, і є складовою частиною експлуатаційної документації ПС даного типу.

5. КЛЕ-В, крім стадії розробки, діє також для початкових етапів на стадіях:

освоєння виробництва ПС – на стадії виробництва (проведення контрольних (кваліфікаційних) випробувань першого серійного зразка);

освоєння експлуатації ПС – на стадії експлуатації (проведення експлуатаційних випробувань, які передують штатній експлуатації);

освоєння ремонту ПС – на стадії ремонту (проведення контрольних (кваліфікаційних) випробувань першого серійного зразка).

6. КЛЕ-Е, крім стадії експлуатації, діє також для завершальних етапів на стадіях:

виробництва ПС (проведення пред'явницьких і приймально-здавальних випробувань серійного зразка);

ремонту ПС (проведення льотних випробувань і ознайомлювального польоту серійного зразка після ремонту на авіаремонтному підприємстві).

7. В окремих випадках для ПС розробляється і видається інструкція з розрахунку дальності та тривалості польоту (далі – ІД). ІД розробляється у разі, якщо вона не входить до КЛЕ окремим розділом.

8. Структура КЛЕ для ПС виробництва України та колишнього СРСР визначається діючими державними стандартами.

Структура КЛЕ для ПС закордонного виробництва визначається національними та міжнародними стандартами.

9. Головними організаціями, що відповідають за створення КЛЕ, внесення змін та доповнень до них, є:

підприємства, що мають схвалення як організація розробника (далі – розробник);

Державний науково-дослідний інститут випробувань і сертифікації озброєння та військової техніки (далі – Інститут) – у частині адаптації КЛЕ до умов та правил експлуатації ПС в державній авіації України.

10. Відповідальним виконавцем робіт зі створення КЛЕ, змін та доповнень до нього на стадіях (етапах) життєвого циклу ПС є:

КЛЕ-В – розробник;

КЛЕ-Е – Інститут.

11. З моменту введення в дію КЛЕ-Е обов'язки утримувача контрольного (еталонного) екземпляра покладаються на Інститут, який відповідає за підтримання точної відповідності затвердженому примірнику, з урахуванням внесених в КЛЕ-Е встановленим порядком змін та доповнень, впродовж усього періоду виробництва, експлуатації та ремонту ПС. Оригінал-макет КЛЕ-Е зберігається в підприємстві (установі) – видавнику КЛЕ-Е.

12. Обов'язки підприємства (установи) – видавника КЛЕ, змін та доповнень до нього, на всіх стадіях (етапах) життєвого циклу для ПС, які призначені для застосування або застосовуються в державній авіації України, покладаються на розробника.

II. Порядок розробки, погодження і видання КЛЕ

1. На період ЛКВ дослідного зразка ПС КЛЕ-В розробляється розробником ПС, погоджується військовим представництвом Міністерства оборони України (далі – МО України) на підприємстві (установі) розробника ПС та Інститутом, затверджується і видається розробником ПС.

2. Під час передачі дослідного зразка ПС на ДВ (СВ) КЛЕ-В уточнюється розробником ПС за результатами проведення ЛКВ, погоджується військовим представництвом МО України на підприємстві (установі) розробника ПС та Інститутом, затверджується і перевидається розробником ПС в уточненій редакції.

3. Після завершення ДВ (СВ) Інститут в місячний строк розробляє пропозиції щодо коригування КЛЕ-В (на етапи освоєння виробництва, експлуатації та ремонту ПС), з урахуванням усунення недоліків за актом ДВ (СВ), і надає їх на розгляд розробнику ПС, органам управління авіацією Збройних Сил України (далі – ЗС України), інших військових формувань (далі – ІВФ) та центральних органів виконавчої влади (далі – ЦОВВ). Розробник ПС на підставі пропозицій в місячний строк відпрацьовує КЛЕ-В у скоригованій редакції.

4. Скориговане КЛЕ-В розсилається на погодження до Інституту, органів управління авіацією ЗС України, ІВФ та ЦОВВ. Погодження КЛЕ-В здійснюється протягом одного місяця. Затверджене розробником ПС КЛЕ-В

надається для введення в дію до органів управління авіацією ЗС України, ІВФ та ЦОВВ. КЛЕ-В вводиться в дію в місячний строк. Після введення в дію КЛЕ-В (на етапи освоєння виробництва, експлуатації та ремонту ПС) розробник ПС забезпечує його видання і розсилку. Розрахунок розсилки КЛЕ-В визначає орган управління авіацією ЗС України, ІВФ та ЦОВВ. Контроль за розсилкою покладається на військове представництво МО України на підприємстві (установі) розробника ПС.

Якщо експлуатація ПС передбачається лише в авіації одного виду ЗС України, ІВФ або ЦОВВ, розгляд, погодження і введення в дію КЛЕ-В (на етапи освоєння виробництва, експлуатації та ремонту ПС) здійснюються органом управління авіацією лише цього виду ЗС України, ІВФ або ЦОВВ.

Якщо експлуатація ПС передбачається в авіації декількох видів ЗС України, ІВФ або ЦОВВ, розгляд, погодження і введення в дію КЛЕ-В (на етапи освоєння виробництва, експлуатації та ремонту ПС) здійснюються органами управління авіацією відповідних видів ЗС України, ІВФ або ЦОВВ.

5. У разі передачі ПС суб'єктам державної авіації, які експлуатують певні типи ПС, до завершення ДВ (СВ), розробник ПС уточнює КЛЕ-В за результатами виконаного обсягу ДВ (СВ). Погодження і введення в дію КЛЕ-В здійснюються згідно з вимогами пункту 4 розділу II цього Порядку.

6. Переопрацювання КЛЕ-В (на етапи освоєння виробництва, експлуатації та ремонту ПС) в редакцію КЛЕ-Е здійснює Інститут в тримісячний строк після завершення відповідних випробувань, а саме:

контрольних (кваліфікаційних) випробувань першого серійного зразка – на етапі освоєння виробництва, з урахуванням усунення недоліків і реалізації рекомендацій за актом контрольних (кваліфікаційних) випробувань;

експлуатаційних випробувань, які передують штатній експлуатації ПС – на етапі освоєння експлуатації, з урахуванням усунення недоліків і реалізації рекомендацій за актом експлуатаційних випробувань;

контрольних (кваліфікаційних) випробувань першого серійного зразка – на етапі освоєння ремонту, з урахуванням усунення недоліків і реалізації рекомендацій за актом контрольних (кваліфікаційних) випробувань.

7. Інститут надсилає проект КЛЕ-Е на погодження розробнику ПС і органам (органу) управління авіацією ЗС України, ІВФ та ЦОВВ. Організації, що погоджують КЛЕ-Е, надають свої зауваження і пропозиції до Інституту в місячний строк з дня отримання. Погоджене КЛЕ-Е затверджується Інститутом, після чого Інститут представляє затверджене КЛЕ-Е для введення в дію відповідним (відповідному) органам (органу) управління авіацією ЗС України, ІВФ та ЦОВВ. КЛЕ-Е вводиться в дію в місячний строк з дня отримання, після чого Інститут надсилає КЛЕ-Е розробнику ПС для його видання і розсилки. Розрахунок розсилки визначає орган управління авіацією ЗС України, ІВФ та ЦОВВ.

8. За необхідності можливо повне переопрацювання КЛЕ-В в редакцію КЛЕ-Е не виконувати, а видати КЛЕ-Е у формі збірника аркушів заміни до КЛЕ-В, що погоджується з розробником ПС, затверджується Інститутом і вводиться в дію відповідними (відповідним) органами (органом) управління авіацією ЗС України, ІВФ та ЦОВВ.

9. Необхідність, терміни, умови і обсяг тиражування введеного в дію КЛЕ-Е, а також розрахунок розсилки тиражу визначають відповідні (відповідний) органи (орган) управління авіацією ЗС України, ІВФ та ЦОВВ за погодженням з розробником ПС. Підготовку КЛЕ-Е для тиражування здійснює Інститут, виготовлення і розсилку тиражу КЛЕ-Е здійснює розробник ПС.

10. На період експлуатації та ремонту ПС після зняття його з виробництва відповідні (відповідний) органи (орган) управління авіацією ЗС

України, ІВФ та ЦОВВ спільно з розробником ПС визначають підприємство (установу) – видавника КЛЕ-Е.

11. За непогодженими питаннями, що виникли під час розробки КЛЕ на всіх стадіях (етапах) життєвого циклу (які не стосуються умов застосування, експлуатаційних обмежень, льотних характеристик і особливих випадків) остаточні рішення приймає установа, яка затверджує КЛЕ.

III. Порядок розробки, погодження і видання змін та доповнень до КЛЕ

1. Зміни та доповнення до КЛЕ-В розробляє розробник ПС, їх погодження, затвердження і введення в дію здійснюється з дотриманням вимог пунктів 1–5 розділу II цього Порядку.

2. Зміни та доповнення до КЛЕ-Е розробляє:

Інститут – за результатами проведення контрольних (дослідницьких, визначальних, порівняльних тощо) випробувань ПС, у місячний строк після завершення відповідних випробувань;

розробник ПС – за результатами внесення змін до типової конструкції, які не потребують льотної оцінки, одночасно з внесенням змін до технологій виробництва і ремонту ПС;

Інститут або розробник ПС – за результатами узагальнення досвіду експлуатації ПС, у місячний строк після затвердження звіту за результатами узагальнення або отримання відповідних пропозицій.

3. Організація (установа) – розробник змін та доповнень до КЛЕ-Е здійснює погодження їх проєктів з головною організацією і відповідними (відповідним) органами (органом) управління авіацією ЗС України, ІВФ та ЦОВВ. Строк погодження змін та доповнень до КЛЕ-Е – один місяць з дня отримання. Затвердження змін та доповнень до КЛЕ-Е здійснює організація

(установа) – розробник цих змін та доповнень. Введення в дію змін та доповнень до КЛЕ-Е здійснюється згідно з вимогами пунктів 7, 8 розділу II цього Порядку. Введені в дію зміни та доповнення до КЛЕ-Е не рідше одного разу на рік видаються і розсилаються у формі збірника аркушів заміни. Видання, тиражування і розсилка змін та доповнень до КЛЕ-Е здійснюється з дотриманням вимог пунктів 7, 8, 9 розділу II цього Порядку.

4. Дозволяється в окремих випадках (на період проведення випробувань ПС тощо) вносити тимчасові зміни та доповнення до КЛЕ-Е у формі збірника аркушів заміни до КЛЕ-Е, які розробляються і затверджуються розробником ПС. Тимчасові зміни та доповнення до КЛЕ-Е погоджуються військовим представництвом МО України на підприємстві (установі) розробника ПС та Інститутом. Видання тимчасових змін та доповнень до КЛЕ-Е здійснює розробник ПС. Тимчасові зміни та доповнення до КЛЕ-Е діють до оформлення постійних. Впродовж не більше одного року з дня затвердження тимчасових змін та доповнень до КЛЕ-Е організація (установа) – розробник, яка визначена в пункті 2 розділу III цього Порядку, за погодженням з головною організацією забезпечує внесення встановленим порядком постійних змін та доповнень до КЛЕ-Е і доводить до всіх утримувачів КЛЕ-Е повідомлення про скасування тимчасових змін та доповнень до КЛЕ-Е або продовження строку їх дії.

5. Термінові рекомендації екіпажам, що відпрацьовані під час роботи комісій з розслідування авіаційних подій та інцидентів або за пропозиціями розробника ПС, негайно доводяться ними до відповідних (відповідного) органів (органу) управління авіацією ЗС України, ІВФ та ЦОВВ, які далі доводять їх до суб'єктів державної авіації, що експлуатують дані типи ПС, та головних організацій у формі вкладишів або у вигляді тексту, який вноситься в КЛЕ від руки, з подальшим оформленням цих рекомендацій шляхом видання тимчасових або постійних змін та доповнень до КЛЕ-Е.

6. Інституту під час виконання всіх видів польотів на серійних зразках ПС у процесі здійснення льотно-випробувальної діяльності дозволяється оперативно уточнювати рекомендації діючих КЛЕ-Е (за необхідності), з наступним внесенням до КЛЕ-Е змін та доповнень встановленим порядком. Оперативне уточнення рекомендацій діючих КЛЕ-Е можливе на стадіях виробництва, експлуатації та ремонту ПС.

7. Розробник ПС забезпечує розсилку всіх видів змін та доповнень до КЛЕ-Е (постійних/тимчасових), що знаходяться на його обліку, всім утримувачам примірників КЛЕ-Е.

IV. Порядок розробки, погодження і видання КЛЕ в особливих випадках

1. Для модернізованих (модифікованих) ПС до діючих КЛЕ вносяться відповідні зміни та доповнення. Внесення таких змін та доповнень до КЛЕ здійснюється згідно з вимогами розділу III цього Порядку.

2. Для ПС, які перебували в цивільній авіації і надходять для використання в державній авіації України (наприклад – ПС транспортної категорії), діючі КЛЕ (зміни та доповнення до них) доробляються (за необхідності), з урахуванням типової конструкції, умов застосування, експлуатаційних обмежень, тощо. Розробка, погодження і видання таких КЛЕ (змін та доповнень до них) здійснюється з дотриманням вимог, вказаних у розділах II, III цього Порядку.

3. Для ПС, які експортуються в інші країни, розробку, затвердження, видання, тиражування і розсилку КЛЕ (змін та доповнень до них) здійснює розробник ПС у порядку, визначеному зовнішньоекономічним контрактом, з урахуванням дотримання додаткових умов (наприклад – щодо оформлення експортної документації).

4. Для ПС закордонного виробництва, за якими не здійснюється авторський нагляд, до діючих КЛЕ вносяться відповідні зміни та доповнення (за необхідності), з урахуванням дотримання додаткових умов (наприклад – щодо автентичності перекладу тексту). Внесення таких змін та доповнень до КЛЕ здійснюється згідно з вимогами розділу III цього Порядку.

V. Порядок створення ІД

1. Матеріали, що розміщуються в ІД (режими польоту і роботи силової установки, види польотної конфігурації, перелік і варіанти підвісок озброєння тощо), повинні відповідати діючому КЛЕ (змінам та доповненням до них). В окремих випадках, за погодженням між головними організаціями, зазначені матеріали включаються в текст основного КЛЕ.

2. До початку проведення контрольних (кваліфікаційних) випробувань першого серійного зразка ПС з визначенням характеристик дальності та тривалості польоту розробник ПС розробляє проєкт тимчасової ІД (на підставі наявних розрахункових матеріалів і результатів раніше проведених випробувань), погоджує його з Інститутом і відповідними (відповідним) органами (органом) управління авіацією ЗС України, ІВФ та ЦОВВ. Погодження ІД здійснюється в місячний строк з дня отримання, після чого погоджена ІД затверджується розробником ПС і вводиться в дію відповідними (відповідним) органами (органом) управління авіацією ЗС України, ІВФ та ЦОВВ. Після введення в дію тимчасова ІД надається розробнику ПС для видання і розсилки. Обсяг тиражування і адреси розсилки ІД визначається органом управління авіацією ЗС України, ІВФ та ЦОВВ.

3. Після проведення контрольних (кваліфікаційних) випробувань першого серійного зразка ПС з визначенням характеристик дальності та тривалості польоту Інститут в тримісячний строк розробляє проєкт

постійної ІД та надає його на погодження розробнику ПС і відповідним (відповідному) органам (органу) управління авіацією ЗС України, ІВФ та ЦОВВ. Погодження ІД здійснюється в місячний строк з дня отримання, після чого погоджена ІД затверджується Інститутом і вводиться в дію відповідними (відповідним) органами (органом) управління авіацією ЗС України, ІВФ та ЦОВВ. Після введення в дію постійна ІД надається розробнику ПС для видання і розсилки. Обсяг тиражування і адреси розсилки ІД визначається органом управління авіацією ЗС України, ІВФ та ЦОВВ.

4. Зміни та доповнення до ІД розробляє організація (установа) -- розробник проекту основної ІД (тимчасової або постійної), і в місячний строк погоджує їх із зацікавленими сторонами. Погоджені зміни та доповнення до ІД надаються відповідним (відповідному) органам (органу) управління авіацією ЗС України, ІВФ та ЦОВВ для введення в дію, визначення обсягу тиражування і адрес розсилки. Введені в дію зміни та доповнення до ІД спрямовуються розробнику ПС для видання і розсилки.

5. Зміни та доповнення до ІД для польоту строем (у складі групи), які не перевірені в контрольних (кваліфікаційних) випробувань першого серійного зразка ПС з визначенням характеристик дальності та тривалості польоту, розробляє Інститут на підставі статистичних даних експлуатації, наданих відповідними (відповідним) органами (органом) управління авіацією ЗС України, ІВФ та ЦОВВ.

Начальник Воєнно-наукового управління
Генерального штабу Збройних Сил України
полковник

Володимир КОВАЛЬ